

70-річчя

члена-кореспондента НАН України

В.П. ЧЕРНИХ

5 січня виповнилося 70 років відомому вченому в галузі органічної хімії, реформаторові вищої фармацевтичної освіти члену-кореспонденту НАН України Валентині Петровичу Черних.

Він подолав шлях від студента, аспіранта, асистента, доцента, професора, завідувача кафедри, декана, проректора з навчальної роботи до ректора Національного фармацевтичного університету, який очолює з 1980 року. Під керівництвом В.П. Черних колишній Харківський фармацевтичний інститут, у якому навчалося 1600 студентів за однією спеціальністю «фармація» та працювало 6 докторів і 73 кандидати наук, перетворився на унікальний науково-освітній комплекс — Національний фармацевтичний університет, у якому сьогодні навчаються 17,5 тис. студентів за 14 спеціальностями та здійснюють науково-педагогічну діяльність 110 докторів і 500 кандидатів наук, середній вік яких — 45 років. У 1991 р. Харківський фармацевтичний інститут одним із перших серед 900 вищих навчальних закладів отримав статус акредитованого на союзному рівні. У 1999 р. він набув статусу національного, ставши другим національним вищим навчальним закладом у м. Харкові.

Під керівництвом Валентина Петровича здійснено кадровий прорив у НФаУ: з 1980 року підготовано понад 130 докторів і майже 650 кандидатів наук. За рейтингом ЮНЕСКО серед 200 найкращих університетів держави НФаУ має один із найвищих показників якості науково-педагогічного потенціалу — 83%. За останні 15 років тут відкрито 13 нових спеціальностей, Інститут підвищення кваліфікації фармацевтів,

коледж. Упродовж усього періоду керівництва університетом В.П. Черних забезпечено стабільний фінансовий стан закладу, створено ефективну систему соціального захисту співробітників і студентів.

Протягом останніх десятиріч НФаУ посідає лідерські позиції в Україні, у національному рейтингу він другий серед 18 медичних вищих навчальних закладів і третій з-поміж харківських університетів. Це флагман фармацевтичної освіти серед навчальних закладів країн СНД. НФаУ — університет європейського рівня, що забезпечує комплексну підготовку фахівців високої якості за всіма напрямками фармацевтичної галузі, у якому здобули вищу фармацевтичну освіту понад 50 тисяч фахівців, серед яких понад 6 тисяч магістрів фармації для 82 країн світу.

З метою реалізації державної політики кадрового забезпечення галузі В.П. Черних запропонував систему підготовки фахівців «на місцях» шляхом відкриття мережі з 20 фармацевтичних факультетів при медичних вищих навчальних закладах, забезпечення їх науково-педагогічними кадрами, навчально-методичною літературою. Уперше в системі фармацевтичної освіти України створено навчально-методичні комплекси навчальної літератури з усіх дисциплін обсягом понад 2 тис. найменувань. Навчальний процес на 100% забезпечено навчально-методичною літературою державною та іноземними мовами, якою користуються всі фармацевтичні факультети України та деяких країн СНД. До наукової спадщини університету входить понад 490 підручників і навчальних посібників, 300 монографій, більше як 1100 патентів, розроблено та

впроваджено у виробництво 261 новий лікарський препарат. У НФаУ створено 16 наукових шкіл.

Валентин Петрович — ініціатор та один із авторів Концепції розвитку фармацевтичної галузі й освіти України, розширення спектра спеціальностей для фармацевтичної галузі, засновник новітнього напрямку у фармації — фармацевтичної опіки хворих, системи контролю якості ліків, зокрема впровадження біоеквівалентності на засадах належної клінічної практики відповідно до світових вимог.

Для підвищення авторитету та визнання на державному рівні фармацевтичної галузі за ініціативою та безпосередньою участю В.П. Черних в Україні встановлено професійне свято — День фармацевтичного працівника, запроваджено нову державну нагороду — почесне звання «Заслужений працівник фармації України». Під безпосереднім керівництвом Валентина Петровича культурна скарбниця Харківщини збагачена унікальною скульптурною композицією «Фармація у віках», першим у світі пам'ятником фармацевтові. Він став ідеологом зміцнення галузі та організатором проведення на базі Університету V і VI Національних з'їздів фармацевтів України, створення Фармацевтичної асоціації України.

Ювіляр — видатний учений у галузі органічної хімії, праці якого широковідомі науковій спільноті України і зарубіжжя. Він автор 1156 наукових праць, серед яких підручник «Органічна хімія» у 3-х томах; створив новий науковий напрям, новизну і пріоритетність його наукових досліджень підтверджують 108 патентів України і Росії та 348 авторських свідоцтв. Понад 40 років Валентин Петрович присвятив підготовці докторів і кандидатів наук для вищої школи і практичної фармації, створив вітчизняну школу хіміків-синтетиків, підготу-

вавши понад 60 докторів і кандидатів наук. Спільними зусиллями науковців створено 16 нових лікарських препаратів. За результатами багатолітніх наукових досліджень у галузі синтезу біологічно активних речовин у 1997р. В.П. Черних обрано членом-кореспондентом НАН України. В історії вітчизняної фармації ця подія стала першим прикладом представництва фармацевтичної галузі в академічній науці.

Валентин Петрович — відомий в Україні державний і громадський діяч, ініціатор видання 7 наукових журналів ВАК України. Він очолює Проблемну комісію «Фармація» МОЗ України, є головою науково-методичної комісії з фармації МОН України і членом багатьох учених та методичних рад різного рівня. В.П. Черних — віце-президент Фармацевтичної асоціації України, президент Фармацевтичної асоціації Харківщини.

Звитяжна праця та видатні заслуги вченого-організатора були неодноразово вшановані державою. Він нагороджений орденами «Знак Пошани», «Трудового Червоного Прапора», «За заслуги» I, II, III ступенів, князя Ярослава Мудрого V ступеня, Почесною грамотою Верховної Ради України, почесними грамотами та відзнаками МОЗ та МОН України, відзнакою Харківської облдержадміністрації «Слобожанська слава». В.П. Черних присвоєно почесні звання «Заслужений винахідник УРСР», «Заслужений діяч науки і техніки УРСР». У 2000 р. він удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки.

Науково-педагогічна громадськість, колектив і студенти Національного фармацевтичного університету, колеги та друзі від щирого серця вітають Валентина Петровича з ювілеєм, зичать йому невичерпного творчого натхнення, нових звершень і злетів, наснаги й довголіття на науково-освітній ниві України.